

Adomány a MATÁV-tól

Lapunk előző számából értesülhettek tisztelt olvasóink a MATÁV kezdeményezése kapcsán létrehozott új szolgáltatásról a „MATÁV Jelmondó”-ról.

A szolgáltatás kialakítása szakmai feltételeinek kidolgozása, valamint a készülék szoftver-technikai módosítása az érdekvédelmi szövetségek közreműködésével zajlott. A közel fél éves tesztelés után sok hasznos tapasztalatot szereztünk és osztottunk meg a szolgáltatás kiépítésén munkálkodókkal.

Az eredményeket és a rendszer működőképességét majd a jövő igazolja, de az már ma sem vitatható, hogy ez a törekvés, sőt mi több jószándékú kezdeményezés elismerésre méltó.

Február 1-jén a MATÁV Rt. Adományozási Kuratóriuma, támogató szándéka megerősítéseként egyszeri és egyösszegű támogatásként 7.500.000 Ft értékben 4 db TTY készüléket ajánlott fel a SINOSZ részére.

Az adományozás hivatalos, adminisztratív eljárását követően, 2001. április 12-én, szerény ünnepi keretek között került sor a készülékek átadására. Szabó Gyula, a MATÁV Társadalmi Szerepvállalás

Kézfogással is megpecsételték az együttműködést
(Szabó Gyula, a Matáv osztályvezetője és Vasák Iván főtitkár)

Osztályának vezetője a szolgáltatás sikeres hasznosítása és a további eredményes együttműködés reményét kifejezve nyújtotta át a SINOSZ képviselőinek a készülékeket.

Vasák Iván főtitkár köszönő szavaiban ismételten üdvözölte a kezdeményezést és egyaránt a gyümölcsöző együttműködés első állomásaként értékelte ezt a lépést.

Egyben arra kérte a MATÁV képviselőit, hogy a szolgáltatás bevezetése és főképpen elterjesztése során fordítsanak nagy figyelmet a díjté-

lek kidolgozására is, hiszen ez a nemes kezdeményezés csakis akkor érheti el a célját, ha – a többségében rokkantnyugdíjból élő – siket és nagyothalló sorstársak számára is megfizethető szolgáltatás lesz.

A Matáv bőkezű adományát szerény ünnepség keretében köszönték meg a szövetség vezetői

A csend világa

Bűnmegelőzés a siketek körében

„Sosem érthetsz meg egy másik embert mindaddig,
amíg nem nézed a dolgokat az ő szemszögéből...
amíg nem bújsz az ő bőrébe, és nem sétálgatsz benne.”
(Lee, 1960.)

Előszót írtam. Ez önmagában még nem olyan érdekes. De én olyan előszó megírására vállalkoztam, mely a maga nemében – túlzás nélkül állíthatom – egyedülálló. Lehet, hogy tartalmában sokkolóan új információkat nem tartalmaz, de a szerző személye, a kimunkálás és az elérni kívánt cél mindenképpen az. Napjainkban egyre többet hallunk a másságról, toleranciáról, a társadalmi párbeszédéről és a szemléletváltásról. Naivitás azt gondolni, hogy egy törvény megszületése önmagában elegendő lenne az abban foglaltak megvalósításához. Megfelelő ismeretek, tapasztalatok – esetleg kudarcok – nélkül nem várhatunk eredményeket. Nem kis dologra vállalkozik az, aki új területeket kíván felfedezni, ráadásul úgy, hogy ennek érdekében egy számára ismeretlen világot és nyelvet kell megismernie, elsajátítania. Hargitai Márta felvállalta, hogy megismerkedik a siketek különös, zárt világával, elsajátítja nyelvüket, és ismereteit munkája során felhasználja, illetve továbbadja azokat. A siketek kommunikációs nehézségeik miatt sokszor kerülnek kiszolgáltatott helyzetbe, úgy is mondhatnánk, hogy potenciális áldozatok. Az áldozatvédelem, a bűnmegelőzés, a különböző rendőrségi eljárások mind olyan témakörök, amelyről igen kevés információval rendelkeznek a hallássérültek. De sajnos ugyanilyen kevés információval rendelkeznek rólunk is. Remélem Hargitai Márta dolgozata – az Ő munkájához írtam előszót – egy folyamat kezdete, s egy esetleges együttműködés hozzájárul a társadalmi szemlélet formálásához.

Vasák Iván
a SINOSZ főtítkára

Sikeres sorstársak: Vasák Iván

A SINOSZ főtitkára, Vasák Iván (57) sokoldalú ember. Határozott, vezető egyéniség. Talán éppen ezért van, aki szereti, és van, aki nem azt a vezetési stílust, esetleg irányvonalat, amit ő képvisel a Szövetség élén. (Kicsit olyan ez, mint a nagypolitikában.) Élete, pályafutása, ellentmondásokról sem mentes személye azonban mindenképpen figyelemre, megírásra érdemes...

– *Kérlek, mesélj először a gyermekkorodról, a környezetről, amiben felnőttél!*

– Hatéves koromig néma-ként éltem. A hallásomat agyhártyagyulladás következtében veszítettem el, egészen kis koromban. Ezt a szüleim is nehezen dolgozták fel maguknak, így leginkább a nagyszüleimmel éltem a tanyájukon, akik nagy szeretettel foglalkoztak velem Esztergom-Kenyérmézőn. Ez az én visszahúzódó természetem is jobban megfelelt, mert a minket körülvevő természettel, állatokkal – ők voltak a barátaim –, meg a nagyapám fabrikálta játékokkal jól elvoltam egyfajta védett, zárt világban.

Négy-öt éves koromban, hogy társaságban is legyenek, beírtattak Piliiscsévén az óvodába, de azt nem szerettem. A gyerekek elhanyagoltak, csúfoltak, bántottak, így inkább félre vonultam tőlük a sarokba. Talán ezért volt, hogy amikor szüleim Budapestre költöztek, hogy a siketek Festetics utcai általános iskolájába járhas-sak, először nagyon megijedtem és zavarban voltam. De itt töltött tíz év alatt nagyon sokat változtam, gyorsan megtanultam jelelni; előbb is, mint beszélni, és a végén már úgy éreztem, hogy a kevés tananyag visszahúz. Könnyen lettem kitűnő, otthon szinte nem is tanultam, csak az iskolában. A tanárok és a barátok is jók voltak, és itt már a kö-

zösséget is elfogadtam. A Medve órs tagjaként az úttörőtáborokban mindig én voltam a zászlós; tetszett, mert szép jelvénye volt a zászlósnak.

Minden szabad időmet a Császár uszodában töltöttem. Galambos Ernő irányítása mellett úsztam, vízilabdáztam. A vízben nem lehet unatkozni, így aztán edzőként naponta tízezer métert teljesítettem – mondhatni: többet úsztam, mint gyalogoltam – és közben egy életre eljegyeztem magamat a vízzel. Még lakni is csak víz közelében szeretek.

Konok kitartással

– *Mennyi ideig voltál aktív sportoló és milyen eredményességgel?*

– 1957 és 1969 között voltam versenyző. Az 1961-es Siketek Világjátékán Helsinkiben a vízilabda csapat tagjaként, és 1965-ben, Washingtonban úszóként összesítve 2 arany, 2 ezüst és 1 bronzéremet hoztam haza. Aztán, hogy ne kelljen továbbra sem elszakadnom a víztől, 1970-ben úszó- és vízilabdaedző lettem.

– *Edzőként is voltak sikereid?*

– 1974-ben az irányításom alatt álló vízilabda csapat Európa-bajnokságot nyert, és felkészítettem úszó olimpiai bajnokot is

Pányi Béla személyében. Huszonöt esztendőn át a CISS vízilabda technikai delegátusaként is dolgoztam.

– *Ennyire azért ne szaladjunk előre! Mennyire segítette a siketek iskolája a továbbtanulásban, az elhelyezkedésben? Mit hoztak a középiskolás évek, immár halló közegben?*

– Az osztályfőnököm arra próbált rábírn, hogy legyek ipari tanuló, és a dolgozók esti iskoláján ráérek elvégezni a gimnáziumot. Ennyiben segítettek. Benem azonban – talán a sportnak köszönhetően – volt egyfajta dac és konok kitartás, ezért először a Képzőművészeti Gimnáziumba jelentkeztem, mert jó rajzkészségem volt – oda nem vettek fel, de aztán a pesterzsébeti Kossuth Lajos Fiúgimnáziumba (egy év próbaidővel) mégis sikerült bekerülnöm. Talán viccnek hangzik, de éppen testnevelésből kaptam felmentést. Volt osztálytársam, aki indigóval jegyzetelt nekem a tanár szavait, akadtak barátok is, mégis kevés időt töltöttem velük. A napi edzések és a más közeg miatt tanulmányi eredményeim némiképp romlottak, de így is sikerült leérettségiznem.

– *Hogy állsz az olvasással?*

– Galambos edző biztatott igazán az olvasásra is. A legnehezebb mindig az első 30 oldal. Esem volt, átküzdöttem magam olyan nagy-

regényeken is, mint a Háború és béke, vagy az Ulysses. Gárdonyitól a ponyvákig mindenevő vagyok, és a filozófiai munkákat is szeretem. Összefüggésekben szoktam olvasni, nem szóról szóra. Később, amikor magam is tanítottam, a siket gyerekeknek mindig először jelben mondtam el, hogy miről is van szó a könyvben, ezzel csináltam nekik kedvet az olvasáshoz. Azt vallom, hogy nem könyv, hanem módszer kérdése, hogy megtanul, szeret-e olvasni a siket, vagy sem.

– *És a lányok? Hogyan tudtál ismerkedni?*

– Leginkább az uszodában. Feleségemet is ott ismertem meg, de ő strandoló volt, nem sportoló. Egy év múltán mertem csak megfogni a kezét. Ötvennyit udvarlás után házassodtunk össze. Ma már 33 közös év van mögöttünk. Ő egyébként bőrtervező iparművész. Halló, de megtanítottam a jelynyelvre. Van egy 31 éves halló fiúknk; filmesztéta, filmkritikus, tanár lett.

– *Az érettségivel Te sem álltál meg a tanulásban...*

– Nem. Két ipari-tanuló év után a Kossuth Nyomdában lettem nemiképp megírásos, azaz színmarató grafikus. Érdekes munka volt, mert jól össze tudtam egyeztetni képzőművészeti hajlaimmal. Egyébként huszonheten voltunk ott siketek. Közben pedig a Testnevelési Főiskolán megszereztem

Munka közben, a szövetség Benczúr utcai székházában

az edzői diplomát. Számomra a gimnázium nehezebb volt, mint a főiskola. Sajnos főállású edzőként a siketsportban alig lehet keresni, ezért idővel abbahagytam ezt a tevékenységet és elmentem nevelőnek, majd szaktanárnak a Siketek Általános Iskolájába. Ottani igazgatóm szorgalmazására iratkoztam be a Bárcozi Gusztáv Gyógygyógydagógiai Tanárképző Főiskolára és lettem az iskola egyik első siket diplomása.

Ütközések közepette

– *Mennyire törekszik a Főiskola olyan hallgatókat is felvenni, akik belülről ismerik azt a világot, amelyikre a későbbi tanárokat felkészítik? Konkrétan a fogyatékosokra gondolok.*

– Siketek vonatkozásában azt kell, hogy mondjam: semennyire. Bekerülni, és bent megmaradni egyaránt nehéz. A siketek fejte föltt szemléletében is mást valának. Folyamatos nézeteltéréseinknek a forrása is ez: a siket jelynyelvi tanítása, pontosabban hogy nem tanítják.

– *En azt vallom, hogy a megértéshez először a jel-*

nyelv szükséges. Az orális oktatásra alkalmas gyerekeknél én nem a beszédkutatás ellen vagyok, hanem az ellen, hogy jelynyelvi oktatás nélkül akarjanak siketek beszédre tanítani. A siket halmozottan fogytatékossá válik, ha elveszik tőle a jelynyelvet. A jelynyelven előkészített és megértetett tananyag befogadása – legyen az akár beszéd, vagy egy könyv elolvasása – egészen másképp tudatosul a hallásképtelen ember agyában, mint amikor a lényeg befogadása nélkül akarják valamire megtanítani.

– *Nem volna egyszerűbb ezt a vitát néhány párhuzamos kísérleti osztály beindításával, és az azokban végzett felméréssel eldönteni?*

– Dehogynem! Csak éppen nem állnak rá, nem akarnak ilyen kísérletet. Ezért is vannak mindmáig ellentéteim az általuk képviselt elmélettel és gyakorlattal. Ezért is keserű el, amikor a siketek fejte föltt akarnak dönteni a minket érintő legfontosabb kérdésekben: oktatásról, vagy a tolmácsolásról.

– *Tulajdonképpen már a SINOSZ főtitkára beszél belőled. Hogyan kerültél erre a posztra?*

– Megpályáztam és elnyertem. Ezért is hagytam ott a tanítást. Az előző főtitkár, Illésfalvi Béla nyugdíjba akart menni, így 1989-ben, amikor lehetővé vált, hogy ne csak halló toltsa be ezt a tisztet, éltem a lehetőséggel. A tagság is jó néven vette ezt a változást.

– *A siketek közösségében érezni néha valamiféle el-lenségeséget a hallókkal szemben. Benned is megvan?*

– Inkább úgy mondanám, hogy erős a siketek közötti összetartás, de nem tagadható azért néha ellenséges érzület sem. Integrálódni nem tudnak és talán nem is akarnak. Az integráció magánügy. Én boldog vagyok, hogy nem integrálódtam. Mert mi az, hogy integrálódní?

– *Ha pl. idegen országban akarsz letelepedni, élj bár magyarok között, ahhoz hogy boldogulj, meg kell tanulnod a többség nyelvét, szokásait. „Siketország” nincs, így a hallássérültek is a halló többséghez kell igazodnia, ha boldogulni akar. Nem?*

– És attól hallóvá leszel? Igazán integrálódni nem tudunk, mert a társadalom nem tesz meg mindent a köztünk lévő akadályok leküzdésére. Mi, „láthatatlan sérültek”, az első találkozók megtévesztőek vagyunk a hallók számára, és amikor megpróbálunk kommunikálni, nem mindig tudunk, mert furcsán kezdenek viselkedni velünk. Az atyáskodó magatartást pedig nem szeretem. Segíteni akkor kell, ha kéri valaki.

– *Valóban, a hallássérültek időnként rossz beszéde sok hallóban először azt a téveszmét kelti, mintha értelmi fogyatékosul állna*

szemben. Holott a másiknak nem az elméje, hanem csak a beszélőkéje forog hibában.

– *Hát éppen ez az! A siketek nem ostobák. Ahhoz pedig, hogy minél jobban ki tudják fejteni magukat, az kéne, hogy már a halló szülőkkel is tökéletesen tudjanak kommunikálni! Ha ezek a szülők akár csak egy fél-lenségeséget a hallókkal szemben. Benned is megvan?*

– *Mit érzel eddigi tevékenységed legnagyobb sikerének és legnagyobb kudarcának?*

– Sikeremnek érzem magam, de azért sok kudarcélményem is van. Aki nem élt meg kudarcokat, nem is lehet igazán sikeres, mert a kudarcok nevelik az embert. Siker, hogy én indítottam meg a kommunikációs tanfolyamokat, a tolmácsolás képzés reformját, de kudarc, hogy a tolmácsolást még nem sikerült úgy tető alá hozni, ahogy szerettem volna. A tagság 80 %-a rokkantsági díjazás, és még nem sikerült, hogy az esélyegyenlőségi törvény alapján képesek legyenek úgy élni, ahogy a törvény adta lehetőségeikkel élniük kéne. Van tehát még munkám, – és én szépen szeretném befejezni majd a főtitkári tevékenységemet!

Muzsay András

Elnökök, titkárok értekezlete

(Folytatás a 2. oldalról)

meghatározása. Felhívta a figyelmet a Szociális és Családügyi Minisztérium által kiírt pályázatokra, amelyek az idősek gondozása terén sok lehetőséget tartalmaznak. Javasolta még, hogy a szövetség vásároljon egységes pénztárgépeket a gördülékenyebb számlázás érdekében. Kérte, hogy a szervezetek törekedjenek az Internet-hozzáférésre.

Vasák Iván a felvetésekkel kapcsolatban több kérdésre kitért. A pályázatok tervezésénél az ésszerűsége és a mértékletességre hívta fel a figyelmet. – Az információs jelentések begyűjtésére kérdőíves módszert kell kidolgozni, amely tartalmi változásokat eredményezhet, és így követhetőbbé is válik. – Az Internet-használat nagyon költséges, kérdés, hogy a szervezetek képesek-e ezt vállalni? – Kifogásolta a fogyatékos támogatás igénylésének elbírálási rendszerét. A kérelmeket 90 %-ban elutasítják. Lehet helyileg is tiltakozni ez ellen, de a szövetség hivatalos úton lépéseket indított az ügyben. – A tagsági díj nagyon alacsony, ezzel kapcsolatban kérte a titkárokat a tagok meggyőzésére. – A pénzügyi változásokat valóban nehéz követni; ígéretet tett arra, hogy továbbképzés formájában lehetőséget kapnak a titkárok az ismereteik elmélyítésére.

Podani János az elhangzottakhoz kapcsolódva elmondta, hogy a tagdíjmódosításnak nincs akadálya, de erről jobb, ha a közgyűlés határoz.

Vasák Iván főtitkár válaszolt a résztvevők által feltett kérdésekre. Külön felhívta a figyelmet a pályázatok ésszerű, mértékletes tervezésére és országos egyeztetésére

nem részesül. A szövetségnek kellett volna azonnal lépéseket indítani a rendelkezés ellen. Kérte, hogy a szövetség markánsabban képviselje a nagyothallókat.

Vasák Iván válaszában hangsúlyozta, hogy minden lehetséges fórumon és minden alkalommal tiltakozott a jogsultsági meghatározás ellen. Az érthető beszédejtésre vonatkozó kitétel törlését a Fogyatékosügyi Tanács ülésén többször is kezdeményezte. Az ügynek nem tesz jót, ha a szövetség nevében magán-személyek járnak el. Az orvosi kollégiumhoz is panasszal fordult a szövetség, mivel aggályos, hogy a rendelet félreértelmezhető és diszkriminatív elemeket tartalmaz. Mindent megtesz a szövetség a rendelet módosítása érdekében.

Új helyre költözött a soproni szervezet

A hallássérültek soproni szervezete a Sopron, Király J. u. 5. szám alá költözése nagy igyekezettel történt minden klubtag részéről. Hivatalosan 2002. március 4-én megtörtént a klubhelyiség felavatása.

Az ünnepi megnyitóra nagy szeretettel vártuk Vasák Iván urat, a SINOSZ főtitkárát, aki sokat tett a helyiség megszerzéséért. A meghívottak között volt Sopron polgármestere, dr. Gimesi Szabolcs, a Győr-Moson-Sopron megyei városi titkár, Földes Tamásné jelnyelvi tolmács és kedves vendégek a családsegítő intézetből.

A köszöntő beszédek után Vasák Iván az aktív társadalmi munkában legtöbbet tett tagokat jutalmazta, majd László atya megszentelte a helyiséget, hogy még sokáig tudjuk őrizni, hogy magunkénak tudjuk az elkövetkezendő esztendőkből.

A megnyitót követően az érdeklődők videofilmet tekintettek meg a szociális foglalkoztatóról. Az új szervezeti helyünk csinosítása, felújítása sok-sok fáradságos munkával járt, de végül megtérült a klubtagok összefogása, hiszen nagyon szép, kultúralt környezetet sikerült kialakítani. Ezért ismételtelen megkö-

Az avató ünnepség emlékezetes, megható pillanatai

Vasák Iván főtitkár és dr. Gimesi Szabolcs, Sopron város polgármestere vágta el a helyiségavató-szalagot

szönjük mindenki segítségét az ügyben. Terveink között szerepel egy magyarországi hallássérültek társkereső klubjának megszervezése, ahol hasonló problémával küszködő tagok kellemesen, egymásra találva kapcsolatokat alakíthatnak ki. A tavasz közeledtével, a mozgássérültekkel karöltve egyre inkább beindul a sportélet is. A klubtagok részére nagyszerű bált szerveztünk. A jövőre vonatkozóan mindenkinek jó egészséget kívánok, vidám klubnapokat, foglalkozásokat, és sok-sok erőt a várható feladatok elvégzéséhez.

Horváth Györgyné titkár

25 éves jubileumát ünnepli a Budapesti Hallássérültek Nyugdíjas klubja

A Budapesti Nyugdíjas Klubot Galambos Ernő alapította 1977-ben. Sajnos a 25. évfordulót ő már nem élhette meg. A klub negyedszázados jubileumát 2002. október 24-én ünnepeltük. A jeles eseményre 40 fő gyűlt össze a Honvéd étteremben, ahol finom vacsora várta a meghívottakat. A pezsgő és a desszert után hangulatos beszélgetés kezdődött, az alapító tagokat porcelán bon-bonierrel leptük meg. Az ünnepség végeztével mindenki jókedvűen és boldogan tért haza.
(Az év végi programokat Lévai Miklósné állította össze.)